

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 5. januar 2012
Kontor: Koncernøkonomikontoret
Sagsnr.: 11/90976
Sagsbeh.: SOB
Bilag: 1

Kommissorium for tværministerielt embedsmandsudvalg vedrørende asylansøgere mulighed for at få adgang til arbejdsmarkedet og bo uden for asylcentre

Regeringen offentliggjorde den 3. oktober 2011 sit regeringsgrundlag "Et Danmark, der står sammen". Følgende fremgår vedrørende asylansøgere mulighed for at bo og arbejde uden for asylcentre:

"Flygtninge skal behandles værdigt

...

Asylansøgere skal have mulighed for at arbejde og bo uden for asylcentre. På den måde bygges afviste asylansøgere op som mennesker og får flere kompetencer. Således vil de have lettere ved at integrere sig i Danmark, hvis de får asyl, eller bedre forudsætninger for at starte et nyt liv, når de vender hjem.

Derfor skal afviste asylansøgere, der ikke kan vende hjem, og som har samarbejdet om hjemsendelsesforanstaltningerne, samt asylansøgere, der får deres sag behandlet, kunne arbejde og bo uden for centrene efter ½ år."

Som opfølgning på regeringsgrundlaget indgik regeringen, Enhedslisten og Liberal Alliance d. 15. november 2011 en aftale om bedre balance i rets- og udlændingepolitikken. Af aftalen fremgår bl.a. følgende:

"Asylansøgere, herunder afviste asylansøgere, skal have bedre mulighed for at arbejde og bo uden for asylcentre. Det vil give en højere livskvalitet og bedre mulighed for at få en god begyndelse, både for asylansøgere, der vender hjem, og for dem, der får ophold i Danmark.

Aftaleparterne konstaterer, at regeringen vil tilbyde asylansøgere, herunder afviste asylansøgere, at få adgang til arbejdsmarkedet og flytte ud fra asylcentre efter seks måneder. Det vil øge asylansøgenes kompetencer.

En række forhold skal undersøges nærmere forud for beslutning om den konkrete model for tilbuddet om udflytning fra asylcentre. Det omfatter bl.a. afgrænsning af målgruppe, boligform og adgang til offentlige servicetilbud.

Aftaleparterne konstaterer, at regeringen vil nedsætte et hurtigt arbejdende embedsmandsudvalg, som skal komme med konkrete anbefalinger til udformningen af den konkrete model for tilbuddet om udflytning fra asylcentre samt se på de såkaldt motivationsfremmende foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse. Med afsæt i udvalgsarbejdet, der forventes at være afsluttet hurtigst muligt og med henblik på politisk beslutningstagen inden sommeren 2012, træffes beslutning om den konkrete model for tilbuddet, herunder i hvilket omfang og hvordan asylansøgere skal samarbejde for at blive omfattet af tilbuddet. Aftaleparterne vil drøfte resultatet og aftale den videre fælles udmøntning af arbejdsgruppens anbefalinger.

Der afsættes en økonomisk ramme på 200 mio. kr. årligt (efter DAC-finansiering) fra 2012 til finansiering heraf.”

Justitsministeriet har på den baggrund besluttet at nedsætte et tværministerielt embedsmandsudvalg, der skal:

- Komme med konkrete anbefalinger til udformning af en model for tilbud om udflytning fra asylcentre og adgang til arbejdsmarkedet.
- Vurdere de såkaldte motivationsfremmende foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse.

Model for tilbud om udflytning fra asylcentre og adgang til arbejdsmarkedet

Udlændingesservice har efter gældende regler forsørgelsespligt over for asylansøgere. Udlændingesservice skal i den forbindelse tilvejebringe og stille indkvarteringssteder til rådighed for asylansøgere, ligesom Udlændingesservice skal sørge for underhold og sundhedsmæssige ydelser. Udlændingesservices forpligtelser omfatter også afviste asylansøgere, dvs. udlændinge, der har modtaget endeligt afslag på en ansøgning om asyl.

Der er i dag visse muligheder for at blive indkvarteret privat, f.eks. hvis asylansøgere har familie i Danmark. Endvidere er der mulighed for indkvartering i en særlig bolig uden for asylcentre for børnefamilier, der har opholdt sig i asylsystemet i mere end 1½ år efter endeligt afslag. For de asylansøgere, der bor uden for asylcentre, gælder, at de har adgang til de samme sociale og sundhedsmæssige tilbud, der tilbydes asylansøgere med ophold i et asylcenter.

Asylansøgere, herunder afviste asylansøgere, må efter gældende regler ikke arbejde i Danmark.

Udvalget skal overveje og komme med forslag til, hvorledes asylansøgere kan få adgang til arbejdsmarkedet og bo uden for asylcentre efter seks måneder. Udvalgets overvejelser skal bl.a. omfatte:

- En vurdering af, hvorledes kredsen af asylansøgere, der skal tilbydes adgang til arbejdsmarkedet og mulighed for at bo udenfor asylcentre, skal afgrænses.
- En vurdering af forholdet til den eksisterende mulighed for indkvartering i en særlig bolig uden for asylcentre.
- En vurdering af, hvorledes tilbuddet om udflytning kan tilrettelægges under hensyn til en effektiv drift af asylcentre.
- En vurdering af hvilke tilbud og ydelser, som asylansøgere skal have adgang til samt opgavefordelingen og finansieringsforpligtelsen i forbindelse hermed. Sammenhængen til kommunernes tilsyns- og handleforpligtelser efter den sociale lovgivning skal overvejes.
- En vurdering af sammenhængen mellem udflytningen af asylansøgere og den efterfølgende fordeling mellem kommunerne af de asylansøgere, der får asyl.

Motivationsfremmende foranstaltninger

Udlændingeloven bygger på det grundlæggende princip, at en udlænding, der modtager et endeligt afslag på en ansøgning om asyl, og som ikke har ret til at opholde sig i Danmark af andre grunde, har pligt til at udrejse af landet. Der fastsættes i den forbindelse en frist for udrejsen.

Frivillig udrejse er udgangspunktet og altid at foretrække. Men udrejser udlændingen ikke frivilligt inden for udrejsefristen, sørger politiet for udrejsen, der om nødvendigt kan foregå tvangsmæssigt. Udlændinge har i henhold til udlændingeloven pligt til at medvirke til udrejsen, bl.a. i forhold til at fremskaffe den fornødne rejselegitimation hos hjemlandets myndigheder.

Hvis en udlænding, der opholder sig ulovligt i Danmark, ikke medvirker til udrejsen, kan udlændingen undergives en række såkaldte motivationsfremmende foranstaltninger, som har til formål at fremme sagsbehandlingen og motivere vedkommende udlænding til at udrejse/samarbejde vedrørende etablering af forudsætningerne for udrejsen.

Embedsmandsudvalget skal på den baggrund se på de såkaldte motivationsfremmende foranstaltninger over for udlændinge, der ikke medvirker til udsendelse. Dette arbejde skal bl.a. indeholde:

- En vurdering af effekten af de motivationsfremmende foranstaltninger.

- En vurdering af, hvad der i den enkelte situation fremmer en frivillig udrejse mest muligt. Endvidere skal det overvejes, hvorledes rådgivningen af afviste asylansøgere om muligheden for frivillig tilbagevenden til hjemlandet, herunder vedrørende forholdene og muligheden for at etablere sig i hjemlandet, kan styrkes.

Økonomi

Af aftale om bedre balance i rets- og udlændingepolitikken fremgår det, at der er afsat en økonomisk ramme på 200 mio. kr. årligt (efter DAC-finansiering) fra 2012 til finansiering af udmøntning af arbejdsgruppens anbefalinger. Herudover er der over udviklingsbistanden afsat en ramme på op til i alt 86 mio. kr. (DAC-finansiering). Det er en forudsætning, at udgifterne afholdt over denne delramme kan rapporteres som udviklingsbistand i henhold til de internationalt standardiserede OECD/DAC-regler.

Udvalget skal udarbejde en vurdering af de økonomiske konsekvenser af de opstillede forslag. De økonomiske konsekvenser skal omfatte samtlige mer- og mindredgifter ved udflytning og adgang til arbejde samt evt. direkte afledte merudgifter til eksempelvis kontante ydelser, uddannelse og sundhedstilbud, øget politiindsats mv. Udvalgets forslag skal kunne finansieres inden for den afsatte økonomiske ramme.

Udvalget skal endvidere overveje de indirekte økonomiske konsekvenser af de opstillede forslag, herunder hvorvidt de ændrede vilkår kan forventes at føre til flere asylansøgninger og/eller en ændret sammensætning af ansøgere.

Organisering og afrapportering

Det tværministerielle udvalg sammensættes af repræsentanter fra Justitsministeriet (formandskab), Økonomi- og Indenrigsministeriet, Finansministeriet, Social- og Integrationsministeriet, Udenrigsministeriet og Beskæftigelsesministeriet samt Rigspolitiet og Udlændingesservice.

Udvalget kan inddrage kommuner og relevante organisationer mv. efter behov.

Udvalget skal afslutte sit arbejde senest den 15. maj 2012.

Justitsministeriet varetager sekretariatsbetjening af arbejdsgruppen.